

Свято віримо в щасливе майбутнє міста

Цьогоріч вперше відзначатимемо День міста в першу неділю серпня. Чому? Історично так склалось, що наше місто засноване завдяки будівництву залізниці Рівне-Вільно (Вільнюс), перший поїзд через яку пройшов 2 серпня 1885 року. Також у першу неділю серпня святкували в державі День залізничника. Крім того, серпень - це період відпусток. До рідних приїжджають діти з різних куточків країн СНД і зарубіжжя. Вони знайомлять з історією міста своїх дітей, матимуть змогу взяти участь у масових заходах, що відбудуться в цей день. Та й погодні умови влітку значно кращі для проведення свята, аніж восени. Тому депутати міської ради одностайно проголосували за перенесення Дня міста на першу неділю серпня.

На цьогорічні торжества прийдуть ветерани-визволителі, чисельна делегація з Польщі. Жителі міста й гості зможуть ознайомитись з виставками, взяти участь у конкурсах, побувати на святковому концерті. До цього дня міська рада приурочила відкриття меморіальної дошки на честь 100-річчя з дня народження письменника Бориса Шведа, який народився в Сарнах.

Кожне місто має свою історію, гордиться тими людьми, які її творили. З історією м. Сарни його мешканці мали змогу ознайомитися із краєзнавчого нарисом "Сарни", виданого у 2004 році. На початку ХХ століття місто розвивалось досить швидкими темпами. До 1889 р. у тодішньому селищі мешкало 2 тис. чоловік. Усе нове завжди манило підприємливих людей, щоб тут розпочати свою справу, організувати бізнес. Відкриваються ремісничі майстерні, цехи, торгові лавки, служби побуту.

У 1902 р. із пуском залізниці Київ-Ковель станція набуває статусу вузлової. Будують тут ремонтні майстерні, до ладу стає депо, де ремонтують паровози. У цьому ж році відкрили двокласне залізничне училище, яке готує кадри для залізниці: кондукторів, зв'язківців, слюсарів, ремонтників рухомих складів. Через рік на вокзалі почав діяти медпункт, в якому працювало два фельдшери, один лікар та акушерка. Згодом до послуг населення відкрили залізничну лікарню. Діти спочатку навчались у Доротичах у церковно-парафіяльній, а потім у школі, що запрацювала в селищі.

У 1905 році розпочав роботу клуб залізничників. Навколо нього заклали парк, що став улюбленим місцем відпочинку сарненців. По вул. Широкий раз у місяць влаштовували ярмарки, куди з'їжджались торговці з навколишніх міст і сіл.

Першим промисловим об'єктом після залізниці став лісопильний завод (тартак). Це дало змогу місцевим жителям займатися приватним будівництвом. Поряд з лісопилкою підприємець Гольштейн спорудив паровий млин, де мололи зерно на борошно, дерли крупу, збивали олію, різали соломку на січку.

Про участь сарненців у революційних подіях 1917-1918 рр. свідчать численні експонати музею та меморіальні дошки на ст. Сарни. Під час Першої світової війни місто було прифронтовим. Тут розміщався госпіталь для поранених солдат. Старше покоління донині пам'ятає лікаря Миколу Петровича Тощевікова, який під час війни був при штабі Брусилова ординатором 295-го запасного госпіталю, а після війни поселився в Сарнах і успішно лікував хворих.

У роки Другої світової війни сарненці брали досить активну участь у боротьбі з фашистськими загарбниками. Тут провели операцію, що увійшла в історію під назвою "Сарненський хрест". На ст. Сарни активно діяла підпільна група під керівництвом Мураді Фідарова. В неї входили Олександра Новицька, Вацлав Зелінський, Борис і Марія Морозовики, Олег Бабаєв, Ганна та Іван Гуреєви й ін. Вони вписали велику сторінку боротьби за визволення в історію Сарненщини. З осені 1942 р. почали діяльність збройні формування УПА, які вели боротьбу з гітлерівцями і людиноненависницьким сталінським режимом.

Славні сторінки історії вписали воїни-визволителі 397-ї та 143-ї стрілецьких дивізій, які вели кровопролитні бої за визволення Сарн. Значних втрат зазнало місто під

час війни. Знищено було багато підприємств. У Сарнах німці розстріляли та замордували понад 13 тис. євреїв, вивезли в Німеччину 1,5 тис. юнаків і дівчат. У застінках гестапо закатували 23 медичних працівники. Звір'ячу розправу вчинили над священниками Петром Калиновичем та Олександром Кухарським: облили смолою і спалили на вогнищі.

Героїчний труд залізничників у відбудові дав свої результати. Адже залізниця потрібна була для переправи живої сили та техніки на Захід, де ще велися бої за визволення. Швидкими темпами відбудовувалось народне господарство, стали до ладу нові об'єкти промисловості, меблева фабрика, ПМК, хлібозавод, завод промтоварів, РМЗ, мостопоїзд. А потім СЗМТК. За цим стоять люди, які будували, виробляли продукцію, лікували, вчили дітей, шили одяг, вели культурно-освітню роботу.

У Сарнах народився і жив дійсний член ВАСГНІЛ, колишній міністр сільського господарства СРСР, лауреат Державних премій (1941, 1951 рр.), кавалер ордена Леніна М.О. Ольшанський, кандидат технічних наук Т.І. Ольшанський працював викладачем Львівського політехнічного інституту. На Сарненщині (у Сарненському повіті в Дубровиці) народився і жив лауреат Нобелівської премії Григорій Шарпак. У 1906 р. в місті народився і жив Борис Швед - автор повісті "Поліщуки".

Справжньою повагою користувались і користуються заслужені вчителі, які виховали і дали знання не одному поколінню, - С.Г. Кокулович, С.Ф. Мельник-Козовлева, А.Т. Прокопенко, К.П. Авраменко, В.А. Бакшаєв, Ю.О. Дишель, Р.М. Болкуневич. Великий вклад у медичне обслуговування внесли заслужені лікарі Є.М. Гришук, М.Г. Бурхович, Н.М. Скрипниченко, О.В. Василенко, Т.А. Євдокименко й ін. У галузі лісового господарства прославили себе Г.С. Доценко, В.Д. Шкудор, О.Р. Юркевич. У галузі промисловості навечно внесені в Книгу слави А.П. Зіглевський, І.І. Плотницький, П.С. Галевський, П.П. Колядко. Великий вклад у розвиток культури внесли І.В. Шевчук, В.Г. Торчик. Під їх керівництвом працівники галузі займали постійно перші місця в області. Сьогодні м. Сарни - це культурний центр Західного Полісся, який невпізнанно змінився за останні роки. Змінилися назви вулиць, міняються люди, їх психологія, світогляд. Але всі свято вірять у щасливе майбутнє рідного міста.

Раїса Тишкевич